

GAJDOS ERZSÉBET BORBÁLA

Öt éves a Független Rendészeti Panasztestület

Megalakulásának öt éves évfordulója alkalmából szakmai visszatekintést tartott a Független Rendészeti Panasztestület (Testület) április 11-én, csütörtökön a Parlament Delegációs termében. Az eseményen felszólalt Kövér László, az Országgyűlés elnöke, Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere, Konrád Károly, a Belügyminisztérium parlamenti államtitkára és Juhász Imre, a Testület elnöke.

A Független Rendészeti Panasztestület megalapításának 5. évfordulója alkalmából szervezett rendezvényen részt vettek a testületi tagok: Fráterné Ferenczy Nóra, Kozma Ákos, Féja András, valamint Bögi Sándor titkárságvezető és a Testület munkatársai.

Az eseményen többek között megjelent az ORFK volt és jelenlegi vezetője, Hatala József nyugalmazott vezérőrnagy és Papp Károly r. vezérőrnagy, Somssich Gabriella r. dandártábornok, az ORFK Ellenőrzési Szolgálatának vezetője, Szomor Sándor r. ezredes, az ORFK Központi Panaszirodájának vezetője és Lukács Tamás, az Országgyűlés emberi jogi bizottságának elnöke.

A Testület fennállásának öt éves ünnepi megemlékezését megnyitó Juhász Imre elnök beszédében felidézte a testület létrejöttének kezdeti időszakát, amikor, mint mondta, minden komolyabb intézményesített előzményi tapasztalat nélkül járatlan utakon indultak el. A Testület létrejöttét a politika részéről bizalmatlanság övezte, persze más és más okból, tette hozzá az elnök.

GAJDOS ERZSÉBET BORBÁLA – kommunikációs szakértő, a Független Rendészeti Panasztestület sajtóreferense

– Az akkori kormánypártok 2006 ősze miatti, azóta is leküzdhetetlennek bizonyult lelkiismereti konfliktusuk okán. Az akkori ellenzék, a mai kormánypártok talán a felemás helyzet miatt: létrehozásában segédkeztek valaminek, ami nem sokban hasonlított arra, amit szerettek volna elérni... Az amúgy is padlón lévő, megtépzott rendőrség pedig úgy érezte, más sem hiányzott, mint egy ilyen „civil bagázs”, akik talán majd minden napszakban vizslatják az amúgy is nehéz sorsú rendvédelmet az utcai járőrtől a vadonatúj vizágyúig. Talán csak a jogkereső polgárok bizakodtak, illetve azon részük, akik egyáltalán hallottak valamit az új panaszfórumról, fogalmazott Juhász Imre.

Visszatekintve az elmúlt öt évre, az elnök kijelentette: a Testület munkája jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy a rendőrség megítélése és működése a 2006-os és azt követő állapothoz képest pozitív irányba előremozduljon, mind nemzeti, mind pedig nemzetközi téren. Ennek a folyamatnak még nem vagyunk a végén, jegyezte meg az elnök.

A jogállam ott kezdődik, ahol nem az erőé a jog, hanem a jogé az erő. Ez a régi bölcsesség jól mutatja azt a küldetést, amiért 2008-ban a Független Rendészeti Panasztestület létrejött. A törvényes rend a közös élet alapja: közbiztonság nélkül nincs szabadság, nincs demokrácia, nincs szociális jólét, nincs közös élet. Alapvető szükség van tehát a törvényes rend megteremtéséhez szükséges erőre, a rendőrségre, jelentette ki beszédében Kövér László, az Országgyűlés elnöke.

Kövér László szerint olyan erős, hatékony rendőrségre van szükség, amelyre minden időben számítani lehet, amely lojális az emberekhez, megtartja a törvényeket és feddhetetlen. Hozzátette: a rendőrség csak így nyerheti el az emberek bizalmát, ami nélkül nem járhat sikerrel.

Az Országgyűlés elnöke emlékeztetett 2006 őszére, a példátlan rendőri túlkapásokra, megjegyezve, hogy mindaz, ami akkor történt, társadalmi méretekben rombolta a rendőrségbe vetett közbizalmat.

– Aki ott volt, nem felejt el. Aki beszélt azokkal, akik átérték, akik megsebesültek, akik megrokkantak, az nem felejt el. Aki csak filmen látta, hogy újra piros a vér a pesti utcán, az nem felejt el. Az igazságszolgáltatás intézményeiben lassan halad előre ez a történet, de előbb-utóbb célhoz ér, fogalmazott a házelnök.

Kövér László a Testület megalakulásával kapcsolatban elmondta: öt évvel ezelőtt kétharmados parlamenti felhatalmazással jött létre, hogy a szükséges kontrollt gyakorolja. Azóta a panaszok kivizsgálásával, a rendőri intézkedések elemzésével, értékelésével, és az azok kapcsán a rendőri vezetőknek tett javaslatokkal nagyban segítette egyfelől az állampolgárok sérelmeinek orvoslását, másfelől a rendőrség munkájának javítását. Mint a házelnök mondta, az elvégzett munka eredménye

nemcsak a statisztikákban köszön vissza, hanem a közbizalom lassú visszaszerzésének folyamatában is.

A Független Rendészeti Panasztestület megalakulása óta eltelt időszak tapasztalatai bebizonyították, hogy a Testületnek fontos helye és szerepe van a magyar jogérvényesítés rendszerében. A Testület tevékenysége mintaként szolgálhat az Európai Unió számára, hiszen Nagy-Britannián és Belgiumon kívül más tagállamban hasonló testület nem működik, hívta fel a figyelmet a házelnök.

Kövér László szöveg az izsáki tragédiáról, amely, mint mondta, „beárnyékolja ezt a mai alkalmat – ellenben aláhúzza az öt évvel ezelőtti döntés fontosságát és a rendészeti panasztestület tevékenységének jelenbeli és jövőbeli szükségességét”.

Az emberi jogok tiszteletben tartása, az, hogy a hétköznapokban a hatóságok és a polgárok hogyan viszonyulnak egymáshoz, elsősorban kulturális kérdés, mondta beszédében Balog Zoltán emberi erőforrások minisztere.

Balog Zoltán szerint Magyarországon a több évtizedes diktatúra után ebben a kérdésben még bőven van mit tanulni. A miniszter beszédében felidézte a 2006 őszi történet rendőri túlkapásokat, amikor lábbal tiporták az emberi jogokat. Hozzátette: a rendőrség felelősségét komoly szervezetek, illetve rendőri vezetők is vizsgálták, köztük voltak, akik tisztességgel és bátorsággal, míg mások kevésbé.

A Független Rendészeti Panasztestület öt évvel korábbi megalakulásának előzményeiről szólva emlékeztetett arra is, hogy Magyarországon az emberi jogi kérdésekkel foglalkozó civil szervezetek már évek óta igényelték, követelték egy panasztestület létrehozását.

Balog Zoltán szöveg arról is, hogy az évforduló lehetőség ad arra, hogy átgondolják a panasztestület jogrendszerben elfoglalt jelenlegi helyét.

A miniszter a Testület tevékenységét értékelve úgy vélte, sikerült a polgárok rendőrséghez való viszonyát megváltoztatnia. Mint mondta, a polgárok bizalma nélkül a rendőrség nem tudja jó hatásfokkal végezni a munkáját, ami nélkül pedig jogállam és biztonság nem létezhet.

Konrád Károly, a Belügyminisztérium parlamenti államtitkára is felidézte a 2006-os rendőri túlkapásokat, mint mondta: a rendszerváltozást követő több mint másfél évtizedben a közhatalom részéről tömeges alkotmányos alapjogsértés, állami vezető mulasztása következtében előálló, emberéletet követelő katasztrófa vagy brutális tömegoszlatás nem történt Magyarországon, ám 2006-ban olyan dolgok történtek, amire senki nem gondolt.

– Számtalan embert vertek meg az utcán, sokakban gyökeret vert a félelem, és összetört az a nehezen kialakítható közbizalom, amely 1990-től a rendőrség iránt megnyilvánult. Ez ellen tenni kellett. A Fidesz többek között a dokumentációs központ útján fogadta és regisztrálta 2006. október 23-ától a panaszokat, és önkéntes

jogászokkal segített a jogsértést elszenvedőknek, emlékeztetett a történetekre az államtitkár.

Az államtitkár felidézte, hogy az Országgyűlés Honvédelmi és rendészeti bizottságának tagjaként 2007 elején az Egyesült Királyságban szerzett tapasztalatokat a rendőrség feletti civil kontrollról. Ennek a tanulságaira is alapozva Balog Zoltán képviselőtársával együtt nyújtották be a parlamentnek azt a törvényjavaslatot, amely a rendőrség feletti civil kontrollt hivatott biztosítani.

Kontrát Károly elmondta, hogy a panasztestület intézményének „őshazája” az Egyesült Királyság, hiszen a rendőrség független ellenőrzésének gondolata már 1929-ben felmerült Angliában, ekkor azonban még csak az ügyészség ez irányú kapacitásának a kiterjesztéséről volt szó. A tervezett intézmény létrehozása az ötvenes években néhány nagy nyilvánosságot kapott eset után ismét napirenden volt, majd az 1976-ban elfogadott rendőrségi törvény, a Police Act hozta létre az első Rendőrségi Panasztestületet. Ennek a testületnek a hatásköre azonban csak arra terjedt ki, hogy a rendőrség által kivizsgált panaszokról hozott döntést megvizsgálja és egyet nem értése esetén fegyelmi eljárást kezdeményezzen.

Az államtitkár megjegyezte: egy panasztestület akkor lehet hiteles, ha valóban vizsgál egyedi ügyeket, és valóban függetlenül csak akkor működhet, ha tagjait nem a végrehajtó hatalom nevezi ki, hanem az annak ellenőrzésére hivatott Országgyűlés választja meg.

Joggal vetődhet fel a kérdés, hogy szükség van-e ma is a Független Rendészeti Panasztestületre? – kérdezte Kontrát Károly, majd hozzátette: erre a válasz egy határozott igen. Mára a rendőrség munkája iránti közbizalom helyreállt, mégis fontos, hogy a nemzetközi példák alapján, jogállami biztosítékként működjön a Testület. Mint mondta, az elmúlt öt esztendő tapasztalatai alapján bebizonyosodott, hogy a Független Rendészeti Panasztestület megállja a helyét, az állampolgárok érdekeit, jogaiknak érvényesítését szolgálja, és egyben segíti a rendészeti szervek munkáját.

A Független Rendészeti Panasztestület öt éves megalakulásának ünnepi felszólásait Juhász Imre elnök beszéde zárta.

Az elnök a Testület nevében megköszönte a meghívott előadóknak az elmondottakat, és köszönetet mondott mindazoknak, akik megtisztelték jelenlétükkel a rendezvényt. Mint mondta, a felszólalók jobbára pozitív környezetben tettek említést a Testületről, amit a tagtársai és munkatársai munkájának az elismeréseként kell értékelni.

Az elnök önkritikaként fogalmazta meg, hogy nem tartja igazán eredményesnek a Független Rendészeti Panasztestületet övező jogi környezet lényeges pontokon való megváltoztatása melletti kiállásukat, noha ezen javaslatok a jobbítás szándékával születtek. Hozzátette: természetesen a Testület a jelenlegi jogi környezetben is

képes és tud hatékony munkát végezni, és az is nyilvánvaló, hogy bizonyos hatáskörbővítés vagy jogszabályi változás a mellé rendelt anyagi eszközök nélkül nem lenne lehetséges.

– Minden eredmény és pozitív visszajelzés ellenére, el kell mondjuk, vannak kevésbé biztató hangok is tevékenységünket illetően. Van, aki a Független Rendészeti Panasztestület kemény fellépését hiányolja a rendőrséggel szemben, van, aki még szerény jogi lehetőségeinket is sokallja. Ezzel, úgy tűnik, együtt kell élni, a megoldás a társadalom kezében van, hívta fel a megjelentek figyelmét a Testület elnöke.

Juhász Imre a rendezvény végén bejelentette: 2013. április 3-i hatállyal az Országgyűlés alkotmánybíróvá választotta, ezért lemond testületbeli tagságáról és elnöki tisztségéről is. Hozzátette: bízik abban, hogy helyét a parlament az emberi jogok védelme iránt elkötelezett új taggal tölti be, aki elkötelezett a jogállam értékei iránt és komolyan veszi a Testület feladatait ezen jogállami értékek kiteljesítésében.